

DOI <https://doi.org/10.51647/kelm.2023.7.23>

ROZDZIAŁ KOMPETENCJI WŁADZY WYKONAWCZEJ I ORGANÓW SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO: AKTUALNE WYZWANIA NA UKRAINIE

Denys Moskal

*zwycięzca wydziału prawa administracyjnego, karnego i procesu
Międzynarodowego Uniwersytetu Biznesu i Prawa (Cherson, Ukraina)*

ORCID ID: 0009-0009-9397-1255

moskal_d@ukr.net

Adnotacja. Celem artykułu naukowego jest charakterystyka rozgraniczenia kompetencji organów władzy wykonawczej i samorządu lokalnego oraz wyzwań współczesności na Ukrainie, które powstały w warunkach stanu wojennego. Ustalono, że na Ukrainie na poziomie lokalnym i regionalnym współistnieją dwa podsystemy administracji publicznej – system lokalnych administracji państwowych i system organów samorządu lokalnego. Podkreśla się, że istnienie dwóch podsystemów administracji publicznej, realizacja funkcji państwa i samorządu lokalnego, wymaga ustanowienia efektywnego współdziałania między nimi, w celu zapewnienia skutecznej regulacji potrzeb wspólnot terytorialnych i osób prywatnych, zgodnie z wymogami i interesem państwa. Ustalono, że realizacja równowagi sił pomiędzy organami Rady Ministrów a organami władzy wykonawczej państwa wymaga rozwiązania szeregu problemów, które istnieją i są spowodowane zarówno obiektywnymi, jak i subiektywnymi czynnikami oddziaływania. Do obiektywnych czynników kształtujących równowagę sił pomiędzy organami Rady Ministrów a administracją terytorialną KC Ukrainy i Ministerstwem Spraw Wewnętrznych można zaliczyć: ustrój administracyjno-terytorialny, polityczne postrzeganie idei decentralizacja lub centralizacja władzy w niektórych regionach Ukrainy; niejednoznaczność i wieloznaczność interpretacji treści uprawnień podmiotów władzy, co często wiąże się z brakiem lub niedoskonałością regulacji regulacyjnych zakresu kompetencji organów administracji w różnych sferach życia publicznego. Udowodniono, że brak wyraźnego rozgraniczenia i skorelowania kompetencji organów KM i organów terytorialnych władzy wykonawczej państwa prowadzi do pojawienia się problemów w realizacji interakcji między nimi w różnych sferach – informacyjnej, finansowej, ekologicznej, zasoby naturalne itp. Ustalono, że jednym z najistotniejszych i najbardziej bolesnych problemów wykonywania uprawnień przez organy KM w związku z funkcjonowaniem terytorialnych organów władzy wykonawczej państwa jest kwestia utworzenia odpowiednich środków budżetowych, czyli kwestia realizacji koncepcji decentralizacji finansowej.

Słowa kluczowe: decentralizacja, samorząd lokalny, demarkacja, uprawnienia, regulacje normatywne i prawne, efektywność.

DIVISION OF POWERS OF EXECUTIVE AUTHORITIES AND LOCAL GOVERNMENT BODIES: TODAY'S CHALLENGES IN UKRAINE

Denys Moskal

*Applicant of the Department of Administrative, Criminal Law and Procedure
International University of Business and Law (Kherson, Ukraine)*

ORCID ID: 0009-0009-9397-1255

moskal_d@ukr.net

Abstract. The purpose of the scientific article is to characterize the demarcation of powers of the executive power and local self-government bodies and the challenges of today in Ukraine, which have arisen under the conditions of martial law. It was determined that in Ukraine at the local regional level there is a coexistence of two subsystems of public administration - the system of local state administrations and the system of local self-government bodies. It is emphasized that the existence of two subsystems of public administration, the implementation of the functions of the state and local self-government, requires the establishment of effective interaction between them, in order to ensure the effective regulation of the needs of territorial communities and private individuals in compliance with the requirements and interests of the state. It was determined that the implementation of the balance of powers between the bodies of the Council of Ministers and the bodies of the state executive power requires the resolution of a number of problems that exist and are caused by both objective and subjective factors of influence. The objective factors that shape the balance of powers between the bodies of the Council of Ministers and the territorial administrations of the Central Committee of Ukraine and the Ministry of Internal Affairs include the following: administrative-territorial system, political perception of the idea of decentralization or centralization of power in certain regions of Ukraine; ambiguity and polysemantic interpretation of the content of the powers of powerful subjects, which is often associated with the absence or imperfection of regulatory regulation of the scope of competences of administrative bodies in various spheres of public life. It is substantiated that the lack of a clear demarcation and ratio of powers of the MC bodies and territorial bodies of the state executive power leads to problems in the implementation of interaction between them in various spheres - informational, financial, ecological, natural resources, etc.. It was determined that one of the most significant and painful problems of the exercise of powers by the bodies of the MC in relation to the functioning of the territorial bodies of the state executive power is the issue of the formation of appropriate budget funds, i.e. the issue of the implementation of the concept of financial decentralization.

Key words: decentralization, local self-government, demarcation, powers, normative and legal regulation, efficiency.

РОЗМЕЖУВАННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ ОРГАНІВ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ ТА ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ: ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ В УКРАЇНІ

Денис Москаль

здобувач кафедри адміністративного, кримінального права і процесу,

Міжнародного університету бізнесу і права (Херсон, Україна)

ORCID ID: 0009-0009-9397-1255

moskal_d@ukr.net

Анотація. Метою наукової статті є здійснення характеристики розмежування повноважень органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування та викликів сьогодення в Україні, що постали в умовах воєнного стану. Визначено, що Україні на місцевому регіональному рівні є наявним співіснування двох підсистем публічного адміністрування – системи місцевих державних адміністрацій та системи органів місцевого самоврядування. Підкреслено, що існування двох підсистем публічного адміністрування здійснення функцій держави та місцевого самоврядування вимагає налагодження дієвої взаємодії між ними, задля забезпечення ефективного врегулювання потреб територіальної громад та приватних осіб у дотриманні вимог та інтересів держави. Визначено, що реалізація співвідношення повноважень між органами МС та органами державної виконавчої влади вимагає врегулювання ряду проблем, що існують, та обумовлені як об'єктивними, так і суб'єктивними чинниками впливу. До об'єктивних факторів, що формують співвідношення повноважень між органами МС та територіальними управліннями ЦОВВ і МДА віднесено такі, як: адміністративно-територіальний устрій, політичне сприйняття ідеї децентралізації чи централізації влади в окремих регіонах України; неоднозначність та полісемантичність тлумачення змісту повноважень владних суб'єктів, що часто пов'язується із відсутністю чи недосконалістю нормативного врегулювання обсягу компетентностей адміністративних органів у різних сферах суспільного життя. Обґрунтовано, що відсутність чіткого розмежування та співвідношення повноважень органів МС та територіальних органів державної виконавчої влади призводить до виникнення проблем у здійсненні взаємодії між ними у різних сферах – інформаційній, фінансовій, екологічній, природоресурсній та ін.. Визначено, що однією із найбільш суттєвих та болючих проблем реалізації повноважень органами МС у співвідношенні із функціонування територіальних органів державної виконавчої влади є питання формування відповідних бюджетних фондів, тобто питання впровадження концепції фінансової децентралізації.

Ключові слова: децентралізація, місцеве самоврядування, розмежування, повноваження, нормативно-правове регулювання, ефективність.

Постановка проблеми. В Україні на місцевому регіональному рівні є наявним співіснування двох підсистем публічного адміністрування – системи місцевих державних адміністрацій та системи органів місцевого самоврядування.

Існування таких двох підсистем публічного адміністрування вимагає налагодження дієвої взаємодії між ними, задля забезпечення ефективного врегулювання потреб територіальної громад та приватних осіб у дотриманні вимог та інтересів держави. Саме ефективне пропорційне співвідношення повноважень між органами державної влади та органами місцевого самоврядування є гарантією належності та ефективності здійснення функцій, що стоять перед сучасною державою та суспільством.

Реалізація співвідношення повноважень між органами МС та органами державної виконавчої влади вимагає врегулювання ряду проблем, що існують, та обумовлені як об'єктивними, так і суб'єктивними чинниками впливу. До об'єктивних факторів, що формують співвідношення повноважень між органами МС та територіальними управліннями ЦОВВ і МДА є такі, як: адміністративно-територіальний устрій, політичне сприйняття ідеї децентралізації чи централізації влади в окремих регіонах України; неоднозначність та полісемантичність тлумачення змісту повноважень владних суб'єктів, що часто пов'язується із відсутністю чи недосконалістю нормативного врегулювання обсягу компетентностей адміністративних органів у різних сферах суспільного життя.

Стан наукової розробки проблеми. Дослідження питання співвідношення органів виконавчої влади та органів МС в різні часи здійснювались у публікаціях таких вчених, як: М.О. Баймуратов (Баймуратов, 2003), М.С. Бідюк (Бідюк, 2007), Ю.О. Буглак (Буглак, 2021), І.Б. Коліушко (Коліушко, 2001), Ю.О. Легеза (Легеза, 2016: 172-176), Н.В. Мішина (Мішина, 2009), О.О. Маркова (Маркова, 2022), О.І. Сушинський (Сушинський, 2002), В.П. Тимошук (Тимошук, 2002), О.І. Яременко (Яременко, 1998) та інших.

Однак при цьому в межах даних дослідження питання співвідношення повноважень органів МС та територіальних органів державної виконавчої влади розглядалось доволі фрагментарно, в межах інших більш комплексних проблем.

Метою наукової статті є здійснення характеристики розмежування повноважень органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування та викликів сьогодення в Україні, що постали в умовах воєнного стану.

Виклад основного матеріалу. Варто зазначити, що складність дослідження співвідношення повноважень органів МС та територіальних органів державної виконавчої влади пов'язується із рядом суб'єктивних факторів, де центральне місце займають питання формування політико-правової ідеології в цілому, і зокрема, ставлення політичної еліти до впровадження ідеї децентралізації влади чи навпаки абсолютного нівелювання таких підходів (Соколов, Хижняк, 2009: 144-150).

При цьому ряд дослідників підкреслюють, що проблема пошуку оптимальної моделі співвідношення повноважень органів МС та територіальних органів державної виконавчої влади належить до проблем, що і досі, попри її тривалість, не є належним чином вирішеними та врегульованими (Сисоєва, 2012: 153).

Варто зазначити, що часто акцентуація проблеми співвідношення повноважень органів МС та територіальних органів державної виконавчої влади пов'язується із нездатністю таких двох підсистем адміністративних суб'єктів розмежувати визначені для них відповідно до чинного законодавства компетенції, в тому числі із питань укладення адміністративних договорів як форм відображення змісту делегування повноважень (Голосніченко, 1998: 67; Титикало, 2023: 225-236).

Місцеве самоврядування, як засади функціонування сучасної держави та суспільства, є важливим елементом демократії, проте може породжувати різні питання і труднощі, зокрема стосовно встановлення меж функцій і повноважень між різними рівнями влади, а також вирішення компетенційних спорів. Одним із ключових питань є визначення того, які функції належать місцевим органам самоврядування, а які - центральним урядовим органам. Чітке визначення цього розподілу може зменшити можливі конфлікти та невизначеність. Проблеми можуть виникати внаслідок недостатнього фінансування місцевих органів самоврядування для виконання їх завдань. Це може виникати через нерівномірний розподіл фінансових ресурсів між центральним та місцевим рівнями. В цьому сенсі є важливим врегулювання компетенційних спорів, предметом яких є запровадження дієвих механізмів вирішення спорів між центральним та місцевими органами щодо розподілу повноважень. Врегулювання компетенційних спорів може здійснюватися через укладення адміністративних договорів, що є добровільною та вільною формою, через звернення до суду та процедури оскарження, а також шляхом застосування позасудових процедур вирішення правових конфліктів.

Здійснення функцій місцевого самоврядування може бути ефективним тільки в разі активної участі громади. Однак важливо враховувати різні думки і інтереси різних частин громади та забезпечувати справедливий інклюзивний процес прийняття рішень, що вимагає належної поінформованості всіх учасників суспільних відносин, рівня їх правової культури та правової активності, освіченості та інформаційних компетентностей посадових осіб.

Ефективна система самоврядування вимагає збалансованого та чіткого розподілу компетенцій та повноважень, а також механізмів вирішення конфліктів для забезпечення сталого розвитку та демократії на місцевому рівні.

Таким чином, є важливим встановити законодавчі межі, що повинні існувати між здійсненням повноважень органами МС та територіальними органами державної виконавчої влади, що означає врегулювання компетенційних спорів (Соколов, Хижняк, 2009: 145-146).

Функціонально встановлення співвідношення повноважень органів МС та територіальних органів державної виконавчої влади пов'язується із необхідністю створення дієвого механізму забезпечення застосування соціальної та юридичної відповідальності на засадах пропорційності, оптимального співвідношення приватних та публічних інтересів (Адміністративно-територіальний устрій України, 2007) тощо.

Відсутність чіткого розмежування та співвідношення повноважень органів МС та територіальних органів державної виконавчої влади призводить до виникнення проблем у здійсненні взаємодії між ними у різних сферах – інформаційній, фінансовій, екологічній, природоресурсній та ін. (Бондарчук, Урбанович, 2015: 3-9).

Однією із найбільш суттєвих та болючих проблем реалізації повноважень органами МС у співвідношенні із функціонування територіальних органів державної виконавчої влади є питання формування відповідних бюджетних фондів, тобто питання впровадження концепції фінансової децентралізації (Снігур, 2010: 352-353).

Варто зазначити думку О.М. Бабича, що обґрунтовує, що здійснення науково-практичних узагальнень із формування обсягу та змісту співвідношення компетенцій між органами МС та територіальними органами державної виконавчої влади, відбувалось впродовж розвитку вітчизняної юриспруденції безсистемно, доволі фрагментарно, без визначення праксеологічних та ціннісних проблем реалізації та врегулювання відповідних суспільних правовідносин (Бабич, 2009: 110-116).

Концептуальним документом, що визначає основоположні засади стратегії розвитку регіонального урядування в Україні, є Постанова Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 р. № 695 (Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021–2027 роки, 2020). Так, відповідно до змісту Державної стратегії регіонального розвитку на 2021–2027 роки зазначається, що і досі «не відбулося реальної конвертації нових можливостей для розвитку територіальних громад та регіонів у кращу якість життя людини незалежно від місця її проживання». Тобто підкреслюється, що реалізація повноважень владних суб'єктами в регіонах не лише має відповідати вимогам законності та правомірності, але і переслідувати ціль сприяння економічному зростанню та соціальному благополуччю населення (Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021–2027 роки, 2020).

Висновок. Найявною є проблема застосування так званого адміністративного ресурсу, що є поширеним у формуванні змісту регіональних політик у різних сферах. Очевидно, воєнний стан, що триває, має негативний вплив на забезпечення ефективності регіонального розвитку, що передусім полягає у нерівномірного навантаженні, що здійснюється внаслідок військової російської агресії, але при цьому не відображується у принципах фінансової децентралізації та формування місцевих бюджетів.

Література:

1. Актуальні проблеми виконання законів України «Про місцеве самоврядування в Україні» та «Про місцеві державні адміністрації» / М.О. Баймуратов та ін.; Товариство науковців по сприянню муніципальній реформі. К. : Атіка, 2003. 288 с.
2. Матеріальна і фінансова основа органів місцевого самоврядування: на допомогу працівникам органів місцевого самоврядування Чернівецької області / М.С. Бідюк и др. Чернівці: Прут, 2007. 196 с.
3. Буглак Ю.О. Адміністративно-правові засади розмежування повноважень між органами виконавчої влади й органами місцевого самоврядування України. На правах рукопису. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. Харківський національний університет внутрішніх справ. Харків, 2021. 374 с.
4. Адміністративна реформа для людини: науково-практичний нарис / І.Б. Коліушко та ін.; заг. ред. І.Б. Коліушко; Центр політико-правових реформ. К. : Факт, 2001. 72 с.
5. Легеза Ю.О. Здійснення державної екологічної політики в умовах децентралізації державної виконавчої влади. *Науковий вісник Ужгород. нац. ун-ту. Серія Право*. 2016. № 38. Т. 1. С. 172–176.
6. Мішина Н.В. Конституційно-правове регулювання діяльності органів самоорганізації населення: порівняльно-правове дослідження: монографія / Одеська національна юридична академія. О.: Друкарський дім, 2009. 298 с.
7. Маркова О.О. Концептуальні основи правового регулювання адміністративної процедури. Суми, «Університетська книга», 2022. 368 с.
8. Місцеві державні адміністрації в Україні: нормативно-правове регулювання / упоряд. О. І. Сушинський. Л. : Світ, 2002. 136 с.
9. Сушинський О.І. Місцеві державні адміністрації: статус у контексті публічної влади / Львівський регіональний ін-т держ. управління Української Академії держ. управління при Президентові України. Л.: Видавництво ЛРІДУ УАДУ, 2002. 52 с.
10. Адміністративна реформа – історія, очікування та перспективи / Центр політико-правових реформ; упоряд. В. П. Тимошук. К.: Факт, 2002. 100 с.
11. Яременко О.І. Адміністративна реформа гетьмана Павла Скоропадського / Вінницький держ. педагогічний ун-т ім. Михайла Коцюбинського. Вінниця: б.в., 1998. 39 с.
12. Соколов В., Хижняк Д. Місцеві державні адміністрації та органи місцевого самоврядування: взаємодія і розмежування повноважень. *Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса*. 2009. Вип. 44. С. 144-150.
13. Сисоева В.Г. Актуальні питання взаємодії органів місцевого самоврядування та місцевих державних адміністрацій. *Наукові записки. Серія “Культура і соціальні комунікації”*. 2012. Вип. 3. С. 151-158
14. Голосніченко І.П. Адміністративне право України (основні категорії і поняття). К., 1998. 98 с.
15. Титикало Р.С. Сучасна парадигма інституту місцевого самоврядування: адміністративно-правове дослідження: дис. ... д.ю.н. 12.00.07. К., 2023. 460 с.
16. Соколов В., Хижняк Д. Місцеві державні адміністрації та органи місцевого самоврядування: взаємодія і розмежування повноважень. *Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса*. 2009. Вип. 44. С. 144-150
17. Адміністративно-територіальний устрій України. Шляхи реформування: Монографія / Яцуба В.Г., Яцюк В.А., Матвійшин О.Я., Карпінський Ю.О., Куйбіда В.С., Негода В.А. та ін. К.: Геопринт, 2007. 366 с.
18. Бондарчук Л.В., Урбанович В.А. Взаємодія органів державної влади та органів місцевого самоврядування: правові й функціональні аспекти. *Науковий огляд*. 2015. № 11 (21). С. 1-9.
19. Снігур С.П. Сучасний стан та проблеми функціонування місцевого самоврядування в Україні на регіональному рівні. *Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія: Управління*. 2010. Вип. 1. С. 349-356.
20. Бабич О.М. Реформування системи місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування: сьогодення та перспективи. *Часопис Київського університету права*. 2009. № 2. С. 110-116.
21. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки: Постанова Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 р. № 695. URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-п#Text>

References:

1. Aktualni problemy vykonannya zakoniv Ukrainy “Pro mistseve samovriaduvannya v Ukraini” ta “Pro mistsevi derzhavni administratsii” (2003) [Actual problems of the implementation of the laws of Ukraine “On local self-government in Ukraine” and “On local state administrations”] / M.O. Baimuratov ta in.; Tovarystvo naukovtsiv po sprianniun munitsipal'nii reformi. K. : Atika. 288 s. [in Ukrainian].
2. Materialna i finansova osnova orhaniv mistsevoho samovriaduvannya: na dopomohu pratsivnykam orhaniv mistsevoho samovriaduvannya Chernivetskoï oblasti (2007) [Material and financial basis of local self-government bodies: to help employees of local self-government bodies of Chernivtsi region] / M.S. Bidiuk y dr. Chernivtsi: Prut. 196 s. [in Ukrainian].
3. Buhlak, Yu.O. (2021) Administratyvno-pravovi zasady rozmezhuвання povnovazhen mizh orhanamy vykonavchoï vldy y orhanamy mistsevoho samovriaduvannya Ukrainy [Administrative and legal principles of separation of powers between the executive power bodies and local self-government bodies of Ukraine. On the rights of the manuscript]. Na pravakh rukopysu. Dysertatsiia na zdobuttia naukovoho stupenia doktora yurydychnykh nauk za spetsialnistiu 12.00.07 – administratyvne pravo i protses; finansove pravo; informatsiine pravo. Kharkivskiy natsionalnyi universytet vnutrishnikh sprav. Kharkiv. 374 s. [in Ukrainian].

4. Administratyvna reforma dlia liudyny: naukovo-praktychnyi narys (2001) [Administrative reform for man: a scientific and practical essay] / I.B. Koliushko ta in.; zah. red. I.B. Koliushko; Tsentr polityko-pravovykh reform. K. : Fakt. 72 s. [in Ukrainian].
5. Leheza, Yu.O. (2016) Zdiisnennia derzhavnoi ekolohichnoi polityky v umovakh detsentralizatsii derzhavnoi vykonavchoi vlady [Implementation of state environmental policy in conditions of decentralization of state executive power]. Naukovyi visnyk Uzhhorod. nats. un-tu. Seriya Pravo. № 38. T. 1. S. 172–176. [in Ukrainian].
6. Mishyna, N.V. (2009) Konstytutsiino-pravove rehuliuвання diialnosti orhaniv samoorhanizatsii naseleennia: porivnialno-pravove doslidzhennia: monohrafiia / Odeska natsionalna yurydychna akademiia [Constitutional and legal regulation of the activity of self-organization bodies of the population: a comparative legal study]. O.: Drukarskyi dim. 298 s. [in Ukrainian].
7. Markova, O.O. (2022) Kontseptualni osnovy pravovoho rehuliuвання administratyvnoi protsedury [Conceptual bases of legal regulation of administrative procedure]. Sumy, «Universytetska knyha». 368 s. [in Ukrainian].
8. Mistsevi derzhavni administratsii v Ukraini: normatyvno-pravove rehuliuвання (2002) [Local state administrations in Ukraine: normative and legal regulation] / uporiad. O. I. Sushynskiy. L. : Svit. 136 s. [in Ukrainian].
9. Sushynskiy, O.I. (2002) Mistsevi derzhavni administratsii: status u konteksti publichnoi vlady [Local state administrations: status in the context of public power] / Lvivskiy rehionalnyi in-t derzh. upravlinnia Ukrainskoi Akademii derzh. upravlinnia pry Prezydentovi Ukrainy. L. : Vydavnytstvo LRIDU UADU. 52 s. [in Ukrainian].
10. Administratyvna reforma – istoriia, ochikuvannia ta perspektyvy (2002) [Administrative reform - history, expectations and prospects] / Tsentr polityko-pravovykh reform; uporiad. V. P. Tymoshchuk. K. : Fakt. 100 s. [in Ukrainian].
11. Iaremenko, O.I. (1998) Administratyvna reforma hetmana Pavla Skoropadskoho [Administrative reform of hetman Pavlo Skoropadsky] / Vinnytskyi derzh. pedahohichnyi un-t im. Mykhaila Kotsiubynskoho. Vinnytsia : b.v.. 39 s. [in Ukrainian].
12. Sokolov, V., Khyzhniak, D. (2009) Mistsevi derzhavni administratsii ta orhany mistsevoho samovriaduvannia: vzaiemodiia i rozmezhuvannia povnovazhen [Local state administrations and local self-government bodies: interaction and separation of powers]. Naukovi zapysky Instytutu politychnykh i etnonatsionalnykh doslidzhen im. I. F. Kurasa. Vyp. 44. S. 144–150. [in Ukrainian].
13. Sysoieva, V.H. (2012) Aktualni pytannia vzaiemodii orhaniv mistsevoho samovriaduvannia ta mistsevyykh derzhavnykh administratsii [Current issues of interaction between local self-government bodies and local state administrations]. Naukovi zapysky. Seriya “Kultura i sotsialni komunikatsii”. Vyp.3. S.151-158 [in Ukrainian].
14. Holosnichenko, I.P. (1998) Administratyvne pravo Ukrainy (osnovni katehorii i poniattia) [Administrative law of Ukraine (main categories and concepts)]. K.. 98 s. [in Ukrainian].
15. Tytykalo, R.S. (2023) Suchasna paradyhma instytutu mistsevoho samovriaduvannia: administratyvno-pravove doslidzhennia [Modern paradigm of the institute of local self-government: administrative and legal research]: dys. ... d.iu.n. 12.00.07. K.. 460 s. [in Ukrainian].
16. Sokolov, V., Khyzhniak, D. (2023) Mistsevi derzhavni administratsii ta orhany mistsevoho samovriaduvannia: vzaiemodiia i rozmezhuvannia povnovazhen [Local state administrations and local self-government bodies: interaction and separation of powers]. Naukovi zapysky Instytutu politychnykh i etnonatsionalnykh doslidzhen im. I. F. Kurasa. Vyp. 44. S. 144–150 [in Ukrainian].
17. Administratyvno-terytorialnyi ustroi Ukrainy. Shliakhy reformuvannia: Monohrafiia (2007) [Administrative and territorial system of Ukraine (2007). Ways of reform: Monograph] / Yatsuba V.H., Yatsiuk V.A., Matviishyn O.Ia., Karpinskyi Yu.O., Kuibida V.S, Nehoda V.A. ta in. K. : Heoprynt. 366 s. [in Ukrainian].
18. Bondarchuk, L.V., Urbanovych, V.A. (2015) Vzaiemodiia orhaniv derzhavnoi vlady ta orhaniv mistsevoho samovriaduvannia: pravovi y funktsionalni aspekty [Interaction of state authorities and local self-government bodies: legal and functional aspects]. Naukovyi ohliad. № 11 (21). S. 1–9. [in Ukrainian].
19. Snihur, S.P. (2010) Suchasnyi stan ta problemy funktsionuvannia mistsevoho samovriaduvannia v Ukraini na rehionalnomu rivni [The current state and problems of the functioning of local self-government in Ukraine at the regional level]. Naukovyi visnyk Akademii munitsypalnoho upravlinnia. Seriya: Upravlinnia. Vyp. 1. S. 349–356. [in Ukrainian].
20. Babych, O.M. (2009) Reformuvannia systemy mistsevyykh orhaniv vykonavchoi vlady ta orhaniv mistsevoho samovriaduvannia: sohoddennia ta perspektyvy [Reforming the system of local executive bodies and local self-government bodies: present and prospects]. Chasopys Kyivskoho universytetu prava. № 2. S. 110–116. [in Ukrainian].
21. Pro zatverdzhennia Derzhavnoi stratehii rehionalnoho rozvytku na 2021–2027 roky (2020) [On the approval of the State Regional Development Strategy for 2021–2027]: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 5 serpnia 2020 r. № 695. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-p#Text> [in Ukrainian].